

KENKĖJO BIOLOGIJA

Tai nedidelės, 2–4 mm ilgio muselės, turinčios juodos spalvos kūną ir rudos spalvos galvą bei kojas. Pagrindinis skiriamasis *Rhagoletis pomonella* požymis – ant antsparnių matomos zigzago formos juostos (1 pav.).

Kiaušinėliai balti, pailgi, maždaug 0,7 mm ilgio. Lervos yra balkšvos spalvos, bekojės, segmentuotos, subrendusios gali siekti 7 mm (2 pav.). Lėliukės yra 5 mm ilgio ir 2 mm pločio, ovalios, gelsvai rudos spalvos.

1 pav. *Rhagoletis pomonella* suaugėlis

2 pav. *R. pomonella* lerva ant slyvos

AUGALAI ŠEIMININKAI

Dažniausiai pažeidžia *Crateagus* spp. (gudobelė) ir *Malus* spp. (obelis) genties augalus. Gali pažeisti ir *Rosa* spp. (rožė), *Pyrus* spp. (kriaušė), *Prunus* spp. (slyva) genties augalus.

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

R. pomonella natūraliai paplitęs šiaurinėje rytų Amerikos dalyje ir Meksikoje, tačiau išplito visoje šiaurės Amerikoje ir pietinėje Kanados dalyje. Kituose žemynuose šis kenkėjas nėra aptinkamas.

Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) duomenimis, pagrindinis šio kenkėjo plitimo būdas yra su užkrėstais vaisiais arba augalais šeimininkais, kurie yra importuojami kartu su dirvožemiu.

Rizikingos vietos: pasienio postai, vaisių pakavimo įmonės, įmonės, importuojančios vaisius iš trečiųjų šalių.

KENKĖJO POŽYMIAI

Patelėms padėjus kiaušinėlius vaisiuje, ant jo odelės susiformuoja nedidelės, įdubusios šviesios spalvos skylutės (3 pav.). Dėl to vaisiai pamažu deformuojasi, praranda savo prekinę išvaizdą.

Lervos minta vaisiaus viduje, todėl juos prapjovus galima pastebėti susiformavusias rudos spalvos pažaidas, lervų paliktus maitinimosi takus (4 pav.), pačias lervas.

Kitas požymis, parodantis, kad vaisiai gali būti užkrėsti šiuo kenkėju, yra ankstyvas vaisių sunokimas ir nukritimas ant žemės. Tokie vaisiai paruduoja ir pradeda pūti (5 pav.).

Lervos suformuoja išėjimo angas (6 pav.), aplink kurias susidaro puvinys.

3 pav. Ant obuolio susiformavusios skylutės

4 pav. Lervų pažeistas obuolio vidus

5 pav. Anksti sunokę ir pradėję pūti obuoliai

6 pav. Puvinys ant vyšnių

KENKĖJO KONTROLĖ

Suaugėlius aptikti padeda lipnios gaudyklės, kurios yra kabinamos augaluose šeimininkuose birželio-rugsėjo mėnesiais. Apžiūrint vaisius taip pat galima pamatyti *R. pomonella* būdingų požymių.

Malus genties vaisiai gali būti importuojami iš tų trečiųjų šalių, teritorijų arba gamybos vietų, kurias kilmės valstybės nacionalinė augalų apsaugos organizacija pripažino neužkrėstomis *R. pomonella*. Dar vienas būdas saugiai importuoti vaisius, jei jie po derliaus nuėmimo buvo apdoroti šalčiu.

Fitosanitarinės priemonės: užkrėstų vaisių, o taip pat laukinių, neprižiūrimų augalų šeimininkų sunaikinimas.

Dėl šio kenkėjo Lietuvoje atliekama kasmetinė stebėseną.

Jei pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Vytauto g. 28, Marijampolė
Tel. (8 343) 97 094

Panevėžio – Žvaigždžių g. 21, Panevėžys
Tel. (8 45) 46 2375

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 52 5722

Tauragės – Laisvės g. 50, Tauragė
Tel. (8 446) 610 68

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 3970

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyrius tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlt>

RHAGOLETIS POMONELLA

VILNIUS